

Дослідження мехатронних модулів вагових дозаторів для рідкої продукції

Тетяна Якимчук, Костянтин Васильківський
Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Розширення можливостей для вимірювання кількості їжі безпосередньо пов'язане з удосконаленням виробництва, високими вимогами до точності, надійності та швидкості дозування продуктів. Основними вимогами до нових зразків дозаторів є забезпечення як традиційних показників: продуктивності, економічності (мінімальної вартості), надійності і технологічних показників.

Матеріали і методи. Теоретичні дослідження систем дозування в лініях пакування харчової продукції.

Результати. При дозуванні харчових продуктів найбільш відповідальною ланкою системи вагового дозування є робочий орган, що знаходиться в безпосередньому контакті з дозуючою рідиною. Встановлено, що робочі органи з електромагнітним приводом, мають більшу швидкодію в порівнянні з пневматичним приводом і можуть працювати при підвищених тисках.

Точність дозування в такій системі керування забезпечується, наприклад, наявністю зворотного зв'язку по масі з урахуванням швидкості потоку рідини та її фізико-хімічних характеристик та зрівнювання отриманого результату з еталонним значенням на кожному етапі вимірювання. Автоматичні системи управління таких пристроїв є адаптивними та забезпечують необхідний рівень надійної роботи прецизійного дозатора в умовах швидкої зміни навколишніх характеристик шляхом розрахунку та подачі електричного сигналу, що впливають на положення робочого органу системи.

У зв'язку з цим, метою роботи є підвищення точності прецизійних вагових дозаторів як електро- пневмомеханічних систем, що базуються на виявленні закономірностей функціонування і створення інструментальних засобів розрахунку керованих нестационарних режимів руху робочого органа.

У роботі розглянуто моделювання динаміки руху робочого органа з електромагнітним приводом з програмним керуванням. Система диференціальних рівнянь, що описують рух виконавчого пристрою прецизійного дозатора, отримана на основі рівняння Лагранжа-Максвелла.

$$\begin{cases} m\ddot{x} + \mu\dot{x} + P(x) + mg = F(e) \\ \Phi + \frac{R_1}{z_1^2} \left[\frac{2(h-x)}{\mu_0 S} + R_c \right] \Phi = U(t) \end{cases}$$

де x , $\dot{x}$, $\ddot{x}$ - узагальнені координата, швидкість, прискорення переміщення клапана; μ - коефіцієнт в'язкого тертя; m - маса голки клапана; $P(x)$ - лінійна сила пружності; $F(e)$ - електромагнітна сила, R_1 , R_c - опори котушки і магнітопровода, z , S - число витків і площа котушки електромагніту, Φ - магнітний потік, U - керуюча напруга.

Висновки. Запропонована математична модель руху клапана дозатора дає можливість реалізувати оптимальний закон пропускну здатності дозатора при формуванні дози ваговим способом. Для підтвердження результатів математичного моделювання розроблена експериментальна установка.